

Τὸ θεῖον Φῶς τῆς Μεταμορφώσεως καὶ ὁ ἐνυπόστατος φωτισμὸς τῆς καρδίας μας

*Ἱερὰ ανάβασις στὸ νοητὸ ὄρος Θαβώρ μὲ ὀδηγὸ τὸν
ἐπόπτη τῆς θείας Μεγαλειότητος Ἁγιο Ἀπόστολο Πέτρο**

«Σὺν Αὐτῷ ὄντες ἐν Ὁρει τῷ Ἁγίῳ» (Β΄ Πέτρ. α΄ 18)

α. Ἄπαντες «ἰσότιμοι» κατὰ τὴν Πίστιν

Ο Ἁγιος Ἀπόστολος Πέτρος, ὡς γνήσιος πνευματικὸς Ποιμὴν, ἀπευθύνεται μὲ τὶς θεόπνευστες Ἐπιστολές του πρὸς τοὺς Χριστιανούς, μὲ σκοπὸ νὰ ἀναβιδάσῃ τὸ φρόνημά τους πολὺ ὑψηλά, σὲ ἓνα ἄλλο νοητὸ Θαβώρ, ὥστε νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ «ἐπόπται τῆς μεγαλειότητος» τοῦ Σωτῆρος μας Χριστοῦ.

Ὁ τρόπος, τὸν ὁποῖο χρησιμοποιεῖ ὁ Κορυφαῖος, προκειμένου νὰ μᾶς ἀναβιδάσῃ, εἶναι γνήσια ποιμαντικός· γνωρίζει ὅτι ἀπευθύνεται σὲ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀκόμη «ἀρχάριοι καὶ ἀτελεῖς» καὶ «δὲν ἔχουν ἀξιωθῆ τοῦ ἐν καρδίᾳ νοεροῦ φωτισμοῦ»· ἐπομένως, ἀπαιτεῖται ἡ συνεχῆς φυγάδευσις ἀπὸ τὸν νοῦ τους τῆς λήθης καὶ ἄγνοιας, διὰ μέσου τῆς ἐν Χριστῷ μνήμης καὶ γνώσεως, ὥστε ἀποτινάξοντες τὴν ραθυμία, νὰ ἀρχίσουν τὴν ἱερὰν ἀνάβασιν.

«Οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκω περὶ τούτων»·
«δίκαιον ἡγοῦμαι διεγείρειν ὑμῶν τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν ἐν ὑπομνήσει».

Μία πρώτη ἰσχυρὰ ὄθησις πρὸς τὰ ἄνω δίδεται ἀπὸ τὸν Κορυφαῖο, ὅταν μᾶς ὑπενθυμίξῃ καὶ διαβεβαιώσῃ, ὅτι εἴμεθα «ἰσότιμοι» πρὸς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους ὅσον ἀφορᾷ τὴν «Πίστιν», ἡ ὁποία μᾶς παρέχει τὰ ἴσα προνόμια καὶ τὴν ἴσην τιμὴν:

«τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν [τοῖς Ἀποστόλοις] λαχοῦσι πίστιν».

Ἡ ζωσα καὶ ἐνεργὸς Πίστις καθαρίζει τὶς καρδιές καὶ ἐνώνει μὲ τὸν Σωτῆρα μας Χριστὸ τόσο τοὺς ἀπλοῦς καὶ ἀσήμους πιστοῦς, ὅσο καὶ τοὺς περιδλέπτους καὶ ἐπισήμους.

Ἄπαντες οἱ Χριστιανοὶ ἔχουμε ἀξιωθῆ τῆς ὑπίστης δωρεᾶς νὰ λάβουμε «μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀναγέννησιν» καὶ ἔχουμε γίνε «τέκνα Θεοῦ».

«Οἱ Χριστιανοί, ἐπειδὴ ἀπὸ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸ Πατέρα

γεννῶνται, τὸν Θεόν· καὶ ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Μητέρα, τὴν Ἐκκλησίαν· καὶ ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν μήτραν, τὴν ἀγίαν Κολυμβήθραν διὰ τοῦτο ὅλοι ὁμοῦ ἔχουν ἓνα εἶδος, καὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λαμβάνουν μορφήν», καὶ ἐπομένως εἶναι «ισότιμοι» κατὰ τὴν Πίστιν.

Παρηγορεῖ λοιπὸν μεγάλως ὁ Κορυφαῖος τοὺς εἰσέτι «ἀρχαρίους καὶ ἀτελεῖς» πιστοὺς, προκειμένου νὰ τοὺς ἀφυπνίσῃ ἀπὸ τὴν ραθυμία καὶ νὰ τοὺς ἐλκύσῃ πρὸς τὰ ὑψηλότερα, διότι

«καθὼς εἶναι ἰσοτίμοι μὲ αὐτὸν κατὰ τὴν Πίστιν, ἔτσι θέλουν γίνεαι καὶ ὅμοιοι εἰς τὴν δόξαν, ἀνίσως καὶ ἀγαπήσουν τὸν Χριστὸν μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον τῆς Πίστεως, ὅπου καὶ αὐτὸς Τὸν ἠγάπησεν».

Ἡ ἱερὰ Πίστις, ἂν καὶ δίδεται «ισοτίμως», ὅμως ἀυξάνεται ἢ ὀλιγοστεύει·

«αὐξάνει μὲν καὶ μεγαλύνεται ἀπὸ τοὺς ἐναρέτους καὶ τελείους καὶ ὑψηλὴν πολιτείαν ἔχοντας Χριστιανοὺς· ὀλιγοστεύει δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ σμικρύνεται ἀπὸ τοὺς ὀλιγοπίστους Χριστιανοὺς, τοὺς ἔχοντας φρόνημα γήϊνον καὶ χθαμαλόν».

6. «Ὡς λύχνος φαίνων ἐν ἀνχηρῷ τόπῳ»

Πῶς ὅμως, Ἅγιε Ἀπόστολε Πέτρε, θὰ ὑψωθοῦμε ἀπὸ τὸ γήϊνο καὶ χθαμαλὸ φρόνημα, ὥστε νὰ ἀυξηθῇ μέσα μας ἡ καθαρτικὴ καὶ φωτιστικὴ καὶ θεωτικὴ Πίστις;

Ὁ Κορυφαῖος μᾶς ὑπενθυμίζει τῶρα τὴν ἀποκαλυπτικὴ ἐμπειρία, τῆς ὁποίας ἀξιώθηκε στὸ Θαβώριον Ὅρος καὶ τοιουτοτρόπως μᾶς ὠθεῖ ἀκόμη ὑψηλότερα.

«Ἐπόπται γενηθέντες τῆς Ἐκείνου Μεγαλειότητος», «σὺν Αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ Ὅρει τῷ Ἀγίῳ»... Εἶδαμε στὴν θεία Μεταμόρφωσι νὰ λάμπουν τὰ ἱμάτια τοῦ Δεσπότου μας Χριστοῦ ὡσὰν τὸ φῶς!... Εἶδαμε τὸν Σωτῆρα μας μέσα στὴν θεϊκὴ δόξα Του, «ἀναβαλλόμενον φῶς ὡς ἱμάτιον»!...

Βεβαίως, οἱ ὑλικοὶ καὶ κτιστοὶ ὀφθαλμοὶ μας, ἐπεξηγεῖ ὁ Κορυφαῖος, εἶδαν στὸ Θαβώρ τὸ ἄκτιστον Φῶς τῆς Θεότητος, τὸ ὁποῖο ἄστραψε παραδόξως διὰ μέσου τῆς κτιστῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Κυρίου μας· ὅμως, δὲν εἶδαν τὸ ἄυλο αὐτὸ Φῶς ἀπλῶς καὶ μόνο μὲ τὴν φυσικὴ τους δύναμι, ἀλλ' ἀφοῦ ἐνισχύθηκαν «διὰ τῆς ὑπερφυσικῆς χάριτος καὶ δυνάμεως τοῦ Θεοῦ».

Τώρα λοιπὸν, εἶναι «βεβαιότερος ὁ προφητικὸς λόγος»... Καὶ «ἐν ὅσῳ εἴσθε ἀρχαρίοι καὶ ἀτελεῖς, καὶ δὲν ἠξιώθητε τοῦ ἐν καρδίᾳ νοεροῦ

φωτισμοῦ», εἶναι καλὸ καὶ ὠφέλιμο νὰ προσέχετε στοὺς προφητικοὺς λόγους...

Αὐτοί, ἂν καὶ ἀνώτεροι τοῦ Νόμου, εἶναι ὅμως κατώτεροι τοῦ Εὐαγγελίου, γι' αὐτὸ φωτίζουν μὲν τὶς καρδιές σας καὶ τὶς βεβαιώνουν στὸ κατὰ Χριστὸν Μυστήριον, ἀλλὰ ἀμυδρῶς... Ἐν τούτοις, εἶναι ἀρκετὸ πρὸς τὸ παρὸν, τώρα ποὺ εἶσθε ἀκόμη «ἀρχάριοι», αὐτὸ τὸ φῶς τῆς Πίστεως... Ἄς προσέχετε εἰς αὐτό, «ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ».

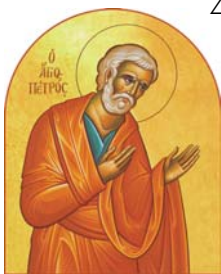
Καὶ ὅμως, τοῦτο πρέπει νὰ ἀυξηθῆ καὶ μεγαλυνηθῆ!...

γ. Ἡ θεωτικὴ «ἀνατολὴ» ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν

Ἔως πότε, Κορυφαῖε, θὰ προσέχουμε στὸν ἀτελεῖ «προφητικὸν λόγον»;

Ἄσχι πάντοτε, μᾶς παρηγορεῖ καὶ ἐνισχύει ὁ θεῖος Πέτρος, οὔτε σὲ ὅλη σας τὴν ζωὴ... Ἄλλ' «ἕως οὗ Ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ Φωσφόρος ἀνατελεῖ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν»... Ἔως ὅτου ἡ νοητὴ Ἡμέρα καὶ ὁ Φωσφόρος Χριστὸς καὶ Σωτῆρας μας «ἀνατελεῖ μυστικῶς μέσα εἰς τὰς καρδίας σας, διὰ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Τότε, «αὐτὸς ὁ τοῦ Νόμου Δοτὴρ καὶ τῶν Προφητῶν Δεσπότης, ὁ τὰς Προφητείας ἐμπνεύσας εἰς τοὺς Προφήτας, αὐτὸς, λέγω, ἐνοικεῖ διὰ τῆς Χάριτος καὶ τοῦ θείου Φωτός Του μέσα εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ διδάσκει ὑμᾶς μυστικῶς, ὅσον εἶναι χωρητὸν, οὐ μόνον τὸ τῆς Ἐνοάρχου Οἰκονομίας Μυστήριον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα Δόγματα τῆς ὑψηλῆς Θεολογίας μυστικά καὶ ἀπόρητα, καὶ πληροφορεῖ ὑμᾶς καὶ ποιεῖ βεβαιοπίστους...»!...

Ἦδη, ὁ μυστολέκτης καὶ φιλότεκνος Ποιμὴν μᾶς ἔχει ἀναδιβάσει στὴν κορυφὴ καὶ ἀκρόρεια τοῦ Θαβώρ!

Καὶ πῶς, Κορυφαῖε, προξενεῖται στὴν καρδιά μας αὐτὸς ὁ ξενήκουστος καὶ ὑπερφυσικὸς φωτισμὸς τοῦ θείου Παρακλήτου; Πῶς πρέπει νὰ ἀρχίσουμε; καὶ ποιά εἶναι ἡ συνέχεια; Καὶ πῶς ὀλοκληρώνεται αὐτὴ ἡ ἱερὰ ἐργασία;

«Πρῶτον», λέγει ἡ ἱερὰ Κορυφή, «προξενεῖται, διὰ τῆς ἐργασίας ὄλων τῶν ζωοποιῶν καὶ θεουργῶν τοῦ Κυρίου ἐντολῶν».

«Δεύτερον», συνεχίζει, «διὰ τῆς ἀποκτήσεως ὄλων τῶν ἀρετῶν, τόσοσιν τῶν Πρακτικῶν, ὅσον καὶ τῶν Θεωρητικῶν, μάλιστα δὲ καὶ ἐξαιρέτως, διὰ τῆς ἐν καρδίᾳ μελετωμένης νοερᾶς καὶ ἀδιαλείπτου Προσευχῆς, τῆς μετὰ πενθικῆς διαθέσεως γινομένης».

Μὲ ὅλα αὐτά, «καὶ μάλιστα διὰ τοῦ πένθους καὶ τῶν δακρῦων, καθαρίζεται ἡ καρδία καὶ ὅλος ὁ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς προλήψεως καὶ ἀπὸ τὰ πάθη, τόσοσ τὰ σωματικά, οἷον λαιμαργίας, φιληδονίας, φιλοσαρκίας καὶ τῶν ἄλλων, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ ψυχικά, οἷον οἰήσεως, κενοδοξίας, ἀπιστίας, δειλίας καὶ τῶν ἄλλων».

Ἄπαιτεῖται ὅμως καὶ περαιτέρω σύντονος ἐργασία, διότι μετὰ τὴν κάθαρσιν τῆς καρδίας ἀπὸ τὰ δεινὰ αὐτὰ πάθη,

«τότε σπουδάζει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὴν χρυσοῦν σειρὰν τῶν θεοειδῶν ἀρετῶν τὴν τῶν λογισμῶν εἰρήνην, ἣτις εἶναι χωρητικὸν τῶν χαρισμάτων δῶρον τὴν ταπεινώσιν, τὴν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κτιζομένην τὴν πραότητα, τὴν φιλαδελφίαν, καὶ τὴν κορυφήν τῶν ἀρετῶν ἀπασῶν, τὴν ἀγάπην».

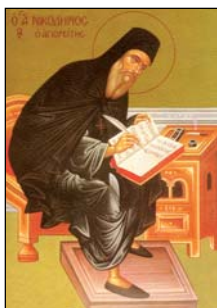
Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Χριστιανός, «ὅσο γίνεται φωτεινότερος μὲ τὰ τοῦ φωτὸς ἔργα του, καὶ ὅσον πλησιάζει πρὸς τὸ ἀληθινὸν καὶ πρῶτον Φῶς τὸν Θεόν», καθαριζόμενος συνεχῶς «ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» διὰ τῆς μεταλήψεως τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων «μετὰ φόβου καὶ συντετριμμένης καρδίας», τόσο καὶ ὀλοκληρώνει τὸ ἐπίπονο στάδιο τῆς καθαρικῆς ἀναβάσεως, ὅποτε

«ὁ νοῦς αὐτοῦ ἔχει ἐπιστρέψει, ὄχι μόνον αὐτὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του διὰ τῆς ἐν καρδίᾳ νοερᾶς ἐπιστροφῆς, ἀλλὰ καὶ ὅλας τὰς ἄλλας δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἔχει ἐπιστρέψει εἰς τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἔχει κάμει καὶ αὐτὰς τρόπον τινα νοεράς».

Στὴν ὑπερφυσικὴ αὐτὴ κατάστασι, ὁ ἄνθρωπος

«ἔχει ἀναβῆ ἐπάνω ἀπὸ κάθε κτίσμα αἰσθητὸν καὶ νοητὸν, καὶ ἀπὸ κάθε νόημα τῶν τοιούτων κτισμάτων, καὶ παρίσταται τῷ Θεῷ ἄλαλος καὶ κωφὸς καί, ὡσὸν μία ὕλη ἀνείδεος εἰδοποιοῦται καὶ μορφώνεται ἀπὸ τὴν τοῦ Θεοῦ Χάριν».

Τότε, ὦ τότε!, συνεχίζει ὁ Κορυφαῖος, κατέρχεται ἡ θαῶρια νεφέλη στὸν ζηλωτὴ τῆς θείας Δόξης... Ἡ καρδία του ἐλλάμπεται, δηλαδὴ δέχεται τὴν ἔλλαμψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ

«φωτίζεται μὲ φωτισμὸν νοερὸν μὲν, ἀληθῆ δὲ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅστις παραμένει ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ δὲν διαλύεται ὡσὸν τὴν γνῶσιν» καὶ ἔλλαμψιν τὴν γενομένην διὰ νοημάτων, ἢ ὁποῖα «ὡς ἀστραπὴ παροδικῶς συνίσταται ὁμοῦ γινομένη καὶ λυομένη, διὸ καὶ ἀνυπόστατος λέγεται».

Ἐνῶ, ὁ θεῖος φωτισμὸς ὁ ὁποῖος «παραμένει εἰς τοὺς ἐλλαμπομένους», ἐπειδὴ «βαθῶς ἐνοσημαίνεται», «του-

τέστι δὲν γίνεται καὶ ἀπογίνεται, ἀλλὰ παραμένει ἐν τῇ ψυχῇ», ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς Ἁγίους «ἐνυπόστατος» καὶ «ὑποστατικὸν φῶς» καὶ «καθ' ὑπόστασιν» καὶ «ἐνυπόστατον».

* * *

«Δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου»!... Ἡ καθαρτικὴ ἄνοδος εἶναι ἐπίμοχθος... Τὸ πνευματικὸ σκοτὸς τῆς λήθης καὶ τῆς ἄγνοιας καὶ τῆς ραθυμίας, «τῆς ἀγνωσίας τὸ τρίγωνον σκοτὸς», ἀποτρέπουν τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὶς θεῖες ἀναβάσεις...

Ὁ Κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων μᾶς προτρέπει: ἄς γίνῃ ἡ ἀρχή!... ἼΑς ἔχουμε «εἰλικρινῆ διάνοιαν», ὥστε αὐτὴ νὰ «διεγερθῇ» καὶ νὰ ἀρχίσῃ τὴν θεοπρεπῆ ἀνάβασιν...

Καὶ κατὰ τὴν κοπιώδη πορεία μας ἄς ψάλλωμε συνεχῶς:

«Λάμψον καὶ ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς τὸ Φῶς Σου τὸ αἴδιον,
πρεσβεῖαις τῆς Θεοτόκου, Φωτοδότα, δόξα Σοι»!...

(*) Ἡ «Ἀνάβασις» ἀποτολμῆθηκε μὲ τὴν βοήθεια τῶν ἐξῆς εὐλογημένων κειμένων τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεώς μας: «Ἑρμηνεία εἰς τὴν Β' Πέτρον» (κεφάλ. α' καὶ γ'), «Ἑρμηνεία εἰς τὴν Α' Ἰωάννου» (κεφάλ. α' 7) καὶ «Ἑρμηνεία εἰς τὸν δεῦτερον Κανόνα τῆς Μεταμορφώσεως» (Ὡδη Θ', Τροπάριον β'), ἔργα τοῦ ὑψιπέτου Ἡσυχαστοῦ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου.